

Monumentnummer*: 523745

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82901/30

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Buurmalsen West Betuwe Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Buurmalsen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Geldermalsen M 53

Omschrijving**

Inleiding

WOONHUIS Molenhof', in de jaren 1929-1930 gebouwd naar ontwerp van de architect A.H. (HENK) WEGERIF (1888-1963) in opdracht van W.A.O. Koster, de directeur van de plaatselijke vestiging van de steenfabriek Chamotte Unie. Het pand is gelegen ten noorden van de dorpskern van Geldermalsen, op de hoek van de Lingedijk met de Rijksstraatweg, de voormalige grote weg van Amsterdam naar Den Bosch. Aan de zuidzijde van het huis bevindt zich een ruime tuin die afloopt naar de rivier de Linge. Eén trapje in tuin en het tuinpad naar de dijk hebben een ijzeren buishek.

Koster was afkomstig uit Den Haag en leerde hier vermoedelijk het werk van Wegerif kennen. Hij gaf hem in 1928 de opdracht zijn woonhuis te ontwerpen, dat in de jaren daarna in samenwerking met de plaatselijke architect A.J. VERBEEK werd uitgevoerd. A.H. Wegerif maakt deel uit van de bekende architectenfamilie Wegerif en was een neef van Chris Wegerif (1859-1920), die onder meer bekend staat om zijn vele bouwwerken in Apeldoorn en zijn meubel- en interieurontwerpen voor de aan de Kneuterdijk in Den Haag gevestigde winkel Arts and Crafts'. Naast huizen in Apeldoorn ontwierp Henk Wegerif onder meer huizen in Den Haag (flatgebouw Willemspark' aan de Zeestraat). In de gemeente Geldermalsen zijn op korte afstand van elkaar drie panden van zijn hand te vinden. Twee hiervan (Lingedijk 1 en Koppelsedijk 2) werden ontworpen in opdracht van de directeurs van de steenfabriek Chamotte Unie. Een derde pand aan de Rijksstraatweg werd voor een kandidaat-notaris gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het pand aan de Lingedijk staat op de plek van de in 1928 afgebroken korenmolen De Prins' die in 1853 was gebouwd. De ronde hoofdvorm van het huis verwijst naar deze molen en ook zijn in het huis van de oude molen afkomstige bouwmaterialen verwerkt. In de gevel zijn twee datumstenen met de initialen H.A.V.S en het jaartal 1853 opgenomen, een oorspronkelijke op de eerste verdieping, en een kopie ervan uit 1929 naast de voordeur. De initialen verwijzen naar H.A. van Steenis. Naast de naam Molenhof', circuleerden ook de namen Kosterkamp', het Rondeel' en het Ronde Huis'. Het ontwerp van het huis heeft in de typische vorm en materiaalgebruik zowel invloeden ondergaan van het Expressionisme (bijvoorbeeld in het expressieve baksteengebruik en in de plattegrond) als van het Functionalisme (onder meer in het gebruik van beton, stalen kozijnen en andere technische noviteiten). De kunstenaar W.C. BROUWER (1877-1933) verzorgde verschillende beeldhouwde elementen in het interieur en ontwierp vermoedelijk ook het glas-in-lood. De bewaard gebleven betimmeringen en de meubilering van het pand werden door de Haagse meubelfabriek PANDER en door de winkel DE STER uit Geldermalsen geleverd.

Omschrijving

Het WOONHUIS is een ronde woontoren met een doorsnede van ongeveer 11 meter. Het pand telt vijf bouwlagen en een zolder onder een rond overstekend tentdak, belegd met Noorse leien. Het dak is op de nok voorzien van een ronde gemetselde schoorsteen en heeft twee kleine, oorspronkelijke dakkapellen. Het gebouw heeft een betonkern en de baksteengevels zijn voor het grootste deel in Noors verband gemetseld. De eerste bouwlaag bevat een garage en enkele kelderruimten. Daarboven bevindt zich de bel-étage' met de eetkamer, de leeshoek, een keuken en een bijkeuken. De eigenlijke hoofdverdieping daarboven heeft twee grote kamers (woon- en studeerkamer) en de bouwlaag daarboven heeft drie kamers en een badkamer. De vijfde bouwlaag net onder de overstekende dakrand heeft vijf kamers. In tegenstelling tot de vierde en vijfde bouwlaag van de toren die volledig rond zijn gemetseld, kenmerken de eerste twee bouwlagen zich door expressief in- en uitzwenkende geveldelen vanuit een ronde grondvorm. Hierdoor ontstaan er als het ware zes gevelvlakken die een golvend karakter hebben. Het ronde karakter van de toren blijft echter benadrukt door een uitkragende ronde betonschijf tussen de tweede en de derde bouwlaag. Deze schijf is voorzien van een ijzeren balustrade en een betegeld vloeroppervlak waardoor er een omlopend balkon ontstaat. Op drie plaatsen in de derde bouwlaag zet het golvende metselwerk van de zich daaronder bevindende bouwlagen door. Deze geveldelen zijn aan de bovenzijde afgesloten met een ovale betonplaat. Hierdoor ontstaan er op het omlopende balkon, dankzij het ter plaatse inzwenkende metselwerk, drie min of meer beschutte zitplaatsen. Om te zitten zijn er in het metselwerk in betonplaat uitgevoerde, betegelde elementen aangebracht. Aan de westzijde van de toren bevindt zich tussen de eerste en de vierde bouwlaag een rechthoekig trappenhuisraam met glas-in-loodvulling. Dit raam doorsnijdt de betonnen balkonschijf.

De hoofdingang van de toren bevindt zich in de tweede bouwlaag aan de zijde van de Lingedijk en is te bereiken door middel van vijf halfcirkelvormig gemetselde stoep treden. De fraaie terugliggende bronzen voordeur heeft een centrale rechthoekige lichtopening en bevindt zich in een hardhouten kozijn waarboven een veelkleurig tegeltableau is aangebracht. Dit tableau bevat de naam Molenhof' en de tekst wie werkt overwint', alsmede afbeeldingen van de oude molen, maalderijinstrumenten en enkele opslaggebouwtjes. De ingangspartij heeft twee gebogen zijwanden die onder de betonnen schijf aan elke zijde enkele vierkante raampjes met glas-in-loodvulling bevatten. In enkele van de overige gevelvlakken op de tweede bouwlaag bevinden zich grote stalen ramen die bestaan uit een groot middenraam met twee terugwijkende zijramen. Alle ramen zijn afgesloten met een rollaag. Aan de zuidwestzijde bevindt zich op dezelfde bouwlaag in plaats van een raam een openslaande stalen tuindeur die uitkomt op een met door diverse gebogen baksteenmuurtjes omgeven terras. Aan de westzijde bevindt zich een aan de bovenzijde half rond afgesloten zijdeur die met een baksteen trap te bereiken is. Deze trap wordt begrensd door een gebogen baksteenmuur met twee betonkolommen die de balkonschijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ondersteunen. Op diverse plaatsen bevinden zich op het garageniveau in formaat verschillende stalen en houten ramen die nagenoeg allemaal een glas-in-loodvulling hebben.

De derde bouwlaag bevat in formaat van elkaar verschillende ramen waarvan er enkele gemoderniseerd en in kunststof of aluminium uitgevoerd zijn. Op diverse plaatsen bevinden zich op het balkon uitkomende deuren. De vierde bouwlaag heeft rechthoekige ramen die voor een groot deel in kunststof zijn uitgevoerd. De vijfde bouwlaag tenslotte heeft onder de overstekende dakrand een omlopende vensterstrook met dertig stalen ramen die een panoramisch uitzicht op het landschap bieden.

De indeling van het INTERIEUR van de woontoren is goed bewaard gebleven en kenmerkt zich nog altijd door de opbouw van veelal segmentvormige vertrekken. Het interieur vertoont diverse, voor die tijd technische noviteiten. Zo zijn de vloeren tussen de verdiepingen met koolas geïsoleerd wat zorgt voor een perfecte geluidsisolatie. Vanaf het begin was het huis voorzien van een verwarmingssysteem en van koud en warm stromend water. In het huis zijn stalen ramen en kozijnen toegepast. Van de oorspronkelijke meubilering die door meubelfabriek Pander uit Den Haag en door De Ster uit Geldermalsen werd geleverd is na de Tweede Wereldoorlog weinig meer bewaard gebleven. Grenzend aan de eetkamer bevindt zich de oorspronkelijke leeshoek waarvan de meubilering geheel bewaard is gebleven, inclusief de lambrizing, kastjes, de schoorsteenmantel met ingekraste motieven (noorse mythologie), de zitelementen en het balkenplafond. De glas-in-loodramen en de op sommige plaatsen aangebrachte beeldhouwde toevoegingen (in houtwerk, in lesteen en in marmer, o.a. als haardplinten) zijn ontworpen door de kunstenaar Willem Brouwer. In deze sculpturale elementen en in het glas-in-lood komen onder meer verwijzingen voor naar Vikingen (schepen), en voorts zijn vogels, bloemmotieven en mannenkoppen te vinden. De hal en enkele vloeren zijn bekleed met Noorse lesteen. De trap tenslotte werd gemaakt door een aantal leerlingen van de ambachtsschool in Tiel.

Waardering

WOONHUIS Molenhof' in 1929-1930 gebouwd naar ontwerp van A.H. WEGERIF

-\tVan architectuurhistorische waarde als gaaf en bijzonder voorbeeld van een woonhuis van omstreeks 1930 naar ontwerp van Wegerif, dat in de typische vorm en materiaalgebruik zowel invloeden ondergaat van het Expressionisme als van het Functionalisme. Het pand valt op door de in de woningbouw zeldzame ronde, torenachtige hoofdvorm die verwijst naar de molen die op deze bouwplaats stond. Het pand is een bijzonder werk in het oeuvre van architect A.H. Wegerif, de neef van de eveneens bekende architect en meubelmaker Chris Wegerif. Het interieur van het gebouw is tot stand gekomen met behulp van een bekende meubelfabriek en in samenwerking met de kunstenaar Willem Brouwer. Verschillende onderdelen van het interieur zijn nog aanwezig, en dragen in hoge mate bij aan de architectuurhistorische waarde van het gebouw.

-\tVan stedenbouwkundige waarde als markant onderdeel van het historisch gegroeide gebied tussen de kernen Geldermalsen en Buurmalsen, dat zich onder meer kenmerkt door de aanwezigheid van de rivier de Linge. Het pand heeft een prominente ligging aan de Linge, op de hoek van de Lingedijk en de Rijksstraatweg en vormt zo een bijzonder herkenningspunt.

-\tVan cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming van het pand die verbonden is met een sociaal-maatschappelijke en sociaal-geografische ontwikkeling, als bijzonder vormgegeven woning van de directeur van een steenfabriek. De steenfabriek-directeurswoningen vormen in de bloeitijd van de baksteenindustrie (ca. 1850-1940) vaak architectonisch opvallende elementen in het stads- en dorpsgezicht in het Rivierengebied, waar de baksteenfabrikage een belangrijke industrietak was. In dit opzicht heeft het pand in samenhang met het pand Koppeldijk 2 in Geldermalsen, dat eveneens een directeurswoning was, een zekere

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ensemblewaarde. Het pand is voorts van historische waarde omdat het op de vrijgekomen bouwplaats van een molen werd gebouwd, en in de naam van het huis en in de architectuur verschillende verwijzingen naar deze voorganger voorkomen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis